

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **M. D. R.,** zastoupený JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 9. 2018, č. j. KRPU-183522-26/ČJ-2018-040022, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 2. 2019, č. j. 78 A 25/2018 - 53,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Ing. Jakubu Backovi, advokátu se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, se přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **4114 Kč**, která bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Policejní hlídka (OPKPE) Ústí nad Labem na základě Dohody mezi Vládou České republiky a Vládou Spolkové republiky Německo o zpětném přebírání osob na společných státních hranicích ze dne 3. 11. 1994, převzala žalobce, státního příslušníka Afghánistánu, od orgánů policie Spolkové republiky Německo, z důvodu neoprávněného pobytu na území Německa. Dne 14. 9. 2018 bylo německou policejní hlídkou na dálnici BAB 17, na parkovišti Am Heidenholz kontrolováno osobní vozidlo opatřené slovenskou poznávací značkou. Policie ve vozidle zahlédla i další osoby. V době kontroly byl však ve vozidle pouze řidič. Jak německá policejní hlídka zjistila, žalobce s dalším spolujezdcem se snažili vyhnout policejní kontrole a za jízdy z vozidla vyskočili do příkopu podél dálnice. Posléze byli zadrženi. Dne 15. 9. 2018 byl žalobce vrácen zpět na území České republiky a následně zajištěn, jelikož vzniklo podezření na jeho nelegální vstup a pobyt na území státu. Žalobce nepředložil žádné doklady, které by prokazovaly jeho totožnost. Nebylo zjištěno, že by žalobci bylo vydáno vízum nebo povolení k pobytu.

[2] Dne 16. 9. 2018 byl žalobce v záhlaví označeným rozhodnutím žalované (dále jen „napadené rozhodnutí“) zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) za účelem správního vyhoštění, s tím, že doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[3] V záhlaví označeným rozsudkem Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „napadený rozsudek“ a „krajský soud“) zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení napadeného rozhodnutí. Krajský soud se věcí zabýval opětovně poté, co bylo jeho původní usnesení ze dne 18. 10. 2018, č. j. 78 A 25/2018 – 23, ke kasační stížnosti žalobce zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2018, č. j. 2 Azs 339/2018 – 19. Důvodem pro zrušení usnesení krajského soudu byla vada řízení spočívající v předčasném odmítnutí žaloby pro absenci žalobních bodů.

[4] V napadeném rozsudku krajský soud dospěl k závěru, že zajištění cizince není konečným posouzením otázky, zda má být žalobci uloženo správní vyhoštění. Je to pouze prostředek k tomu, aby vyhoštění mohlo být realizováno. Žalovaná se zabývala možnými překážkami vyhoštění žalobce, které byly dány v době rozhodování o zajištění. Správně přitom vycházela z tvrzení žalobce a zprávy o situaci v Afghánistánu. Žalobce sám uvedl, že je možné přemístit se v rámci Afghánistánu do relativně bezpečnějších míst, stejně jako to učinil zbytek jeho rodiny. K tomu měl žalobce podle svých tvrzení dostatečné prostředky (10 000 USD), které se však rozhodl zaplatit převaděčům za nelegální cestu do Evropy. Žalobce taktéž nepodal žádost o mezinárodní ochranu, a to ani na území České republiky ani v Německu, ačkoliv to byl cíl jeho cesty a byl v kontaktu s německými orgány. Podle krajského soudu tak nebyly zjištěny žádné objektivní skutečnosti, které by bránily realizaci správního vyhoštění.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[5] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opírá o důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), namítá tedy obecně vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je

s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

[6] Podle stěžovatele se žalovaná nesprávně a nedostatečně vypořádala s existencí vážné újmy hrozící stěžovateli v případě vyhoštění. Stěžovatel uvedl, že se obává vážné újmy ze strany Talibanu. Při posouzení této otázky nelze odkázat na obecné zprávy o bezpečnostní situaci v Afghánistánu, jelikož stěžovatel se neobává pouze špatné bezpečnostní situace, ale zcela konkrétního ohrožení jeho života, o kterém svědčí výhrůžky povstalců vůči jeho osobě a vražda jeho syna. Žalovaná tak podle stěžovatele měla reagovat na tato konkrétní tvrzení týkající se eventuální vážné újmy v případě jeho vyhoštění. V případě žadatelů o mezinárodní ochranu pocházejících z Afghánistánu jsou azylové důvody posuzovány individuálně s ohledem na konkrétní problémy s povstaleckými a teroristickými skupinami a konkrétního místa původu. Stěžovatel dále namítá, že se žalovaná nevypořádala s otázkou individuálních okolností vnitřního přesídlení stěžovatele. Odkázal přitom na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2013, č. j. 4 Azs 35/2012 - 68, podle kterého je nutno zohlednit reálnost faktickou i právní, přiměřenost, rozumnost a smysluplnost vnitřní ochrany. Žalovaná se tedy měla zabývat dostupností, celkovými poměry v zemi původu i osobními poměry žadatele včetně jeho ekonomické situace. Žalovaná se nevyjádřila ke konkrétním tvrzením stěžovatele ohledně hrozeb jemu adresovaných ze strany afghánských povstalců. Pochybil i krajský soud, který se snažil v rozporu s kasační podstatou správního soudnictví napravit nedostatky napadeného rozhodnutí žalované ve vztahu k existenci překážek vyhoštění.

[7] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se neopírala pouze o obecné důvody vyplývající ze zprávy o bezpečnostní situaci v Afghánistánu, ale i o výpověď stěžovatele, v níž popsal veškeré okolnosti jeho situace. Žalovaná tak správně posoudila, že v případě stěžovatele nejsou dány žádné potenciální překážky pro správní vyhoštění a v souladu se zákonem jej proto zajistila. Své závěry podrobně v napadeném rozhodnutí odůvodnila.

III. Posouzení kasační stížnosti

[8] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[9] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou vadu neshledal.

[10] Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž krajský soud rozhodl znovu poté, co jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem, není-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud

neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Tento důvod nepřípustnosti však nelze vztáhnout na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytkl krajskému soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 – 165, publ. pod č. 2365/2011 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud v předcházejícím řízení zrušil původní usnesení krajského soudu pro vadu řízení, a nevyjádřil právní názor na výklad hmotného práva ve vztahu k uplatněným stížním námitkám. Kasační stížnost je přípustná.

[11] Jádrem kasační stížnosti je otázka, zda v případě stěžovatele existuje vážná újma hrozící stěžovateli, jež by byla překážkou správního vyhoštění. Tuto kasační námitku lze kvalifikovat jako námitku nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení mající za následek nezákonnost rozsudku. Lze ji tedy podřadit pod kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nikoli písm. b) téhož ustanovení, jak uvedl stěžovatel.
[12] Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je žalovaná „*oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie*“ a přitom „*nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud b) je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání*“.

[13] Podle usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2010, č. j. 7 As 79/2010 - 150, „*má správní orgán povinnost se zabývat v řízení o zajištění cizince možnými překážkami správního vyhoštění, předání nebo vycestování tohoto cizince v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo kdy před rozhodnutím o zajištění cizince vyšly najevo. V takové situaci je správní orgán povinen možné překážky správního vyhoštění, předání nebo vycestování cizince před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, předání nebo vycestování cizince alespoň potenciálně možné.*“ Taková úvaha správního orgánu tedy „*bude nezbytná např. v případě, kdy, jako v posuzované věci, budou správnímu orgánu již v době rozhodování o zajištění cizince známy skutečnosti, pro něž by důsledkem správního vyhoštění nebo i pouhého předání, resp. nuceného vycestování cizince mohl být nepřiměřený zásah do jeho soukromého nebo rodinného života*.“ Popřípadě pokud bude správnímu orgánu před rozhodnutí o zajištění cizince zřejmé, že „*by zde mohly být dány důvody znemožňující vycestování cizince ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, nebude oprávněn vydat rozhodnutí o zajištění cizince dříve, než si opatří závazné stanovisko Ministerstva vnitra k tomu, zda je vycestování cizince možné (ve vztahu ke správnímu vyhoštění viz § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Ministerstvo vnitra bude v tomto případě povinno vydat toto stanovisko neprodleně tak, aby bylo možné dodržet zmiňované zákonné lhůty pro rozhodnutí o zajištění cizince.*“ Následně, „*pokud správní orgán po předběžném zhodnocení všech jemu známých skutečností, jež by mohly vylučovat správní vyhoštění, vycestování či předání cizince, dospěje k závěru, že správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince je i přes tyto skutečnosti alespoň potenciálně možné, je oprávněn rozhodnout o zajištění cizince. V opačném případě je však správní orgán povinen cizince neprodleně propustit na svobodu, neboť zásah do osobní svobody cizince by nemohl být*

považován za odůvodněný v situaci, kdy by bylo předem zřejmé či pravděpodobné, že zákonný účel omezení osobní svobody nebude moci být naplněn."

[14] Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců „*vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*" Podle odst. 2 téhož ustanovení „*se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti; b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání; c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky*."

[15] Podle skutečností vyplývajících ze správního spisu (viz *Protokol o výslechu účastníka správního řízení* ze dne 15. 9. 2018, č. j. KRPU-183522-17/ČJ-2018-040022) stěžovatel přicestoval z Afghánistánu prostřednictvím převaděčů, za což zaplatil 10 000 USD. Není si vědom, kde vstoupili do schengenského prostoru a kudy projížděli. Jeho cílem bylo Německo, kde se nachází jeho žena Plswasha a dvě děti Benafsha a Zainab, jež podali žádost o azyl, která byla zamítnuta, a v době podání výpovědi probíhalo řízení o opravném prostředku. I on chtěl v Německu požádat o azyl. Nemá cestovní pas ani žádný jiný doklad totožnosti. Stěžovatel si byl vědom, že do schengenského prostoru cestuje nelegálně bez oprávnění k pobytu. Uvedl, že z vozidla při policejní kontrole do příkopu vyskočil na pokyn řidiče, aby se schoval. Byl nucen jednat podle smluvených pravidel, jinak by byl zbit. Z Afghánistánu odcestoval, protože se obával o svůj život z důvodů války a Talibanců. Žije totiž v oblasti kontrolované Talibanem. Velitel Talibanu chtěl za ženu jeho patnáctiletou dceru. Když odmítl, útočili na jeho rodinu. Proto opustila zemi jeho žena a dcery. Stěžovatel zůstal se dvěma syny, z nichž jednoho Talibanci zabili a druhý onemocněl a zemřel. Na otázku, zda má na území České republiky či Evropské unie rodinné či jiné blízké vztahy, kvůli kterým by ukončení jeho pobytu bylo z hlediska zásahu do soukromého a rodinného života nepřiměřené, odpověděl, že na území České republiky nikoho nezná, ale v Německu má rodinu a jeho manželka má v Holandsku bratry. Dále stěžovatel vypověděl, že v Afghánistánu existují relativně bezpečnější oblasti, což si ale obyčejný člověk nemůže dovolit. Ani tam není jistota bezpečí. Kdyby však nemusel, z Afghánistánu by nikdy neodešel. Všichni jeho známí a širší rodina se přemístili do bezpečnějších míst, pokud na to měli prostředky. Stěžovatel však veškerý majetek prodal, aby zaplatil za cestu do Německa za svou ženou a dcerami. Až na hotovost 40 Euro a 20 USD nedisponuje žádnými finančními prostředky. V České republice nemá žádné ekonomické, kulturní ani společenské vazby, nikoho zde nezná. Případné správní vyhoštění pro něj bude mít nepředstavitelný dopad do jeho rodinného a soukromého života, jelikož se nemá kam vrátit, všechno prodal a rodinu má v Německu. Pokud by se vrátil, byl by v ohrožení jeho život.

[16] Ze správního spisu dále vyplývá, že dne 15. 9. 2018 stěžovatel převzal oznámení o zahájení správního řízení. Z obsahu spisu nelze dovodit, že by stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu v České republice nebo Německu. O možnosti požádat o mezinárodní ochranu byl však náležitě poučen (Informace o možnosti požádat o

mezinárodní ochranu v zařízení pro zajištění cizinců ze dne 16. 9. 2018, č. j. KRPU-183522-30/ČJ-2018-040222). Obsahem spisu je závazné stanovisko Ministerstva vnitra, Odbor azylové a migrační politiky, k možnosti vycestování cizince, ze dne 15. 9. 2018, č. j. KRPU-183522-20/ČJ-2018-040022, podle něhož je možné, aby stěžovatel vycestoval zpět do Afghánské republiky. Podle tohoto závazného stanoviska nehrozí stěžovateli vážná újma uložením či vykonáním trestu smrti, ani vážná újma spočívající v nelidském či ponižujícím zacházení. Podle ministerstva vnitra vnitřní ozbrojený konflikt nepůsobí na celém území státu, vláda nijak neomezuje právo cestovat v rámci země. Stěžovatel proto mohl využít varianty vnitřního přesídlení. Stěžovatel ani neuvedl, že by měl problémy s tamními státními orgány ani nepožádal o mezinárodní ochranu. Vyhoštění stěžovatele nebude v rozporu s mezinárodními závazky České republiky a nezapříčiní ani nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života, jelikož s rodinou může společně žít v místě, kde bude jejich pobyt legální, a to například v zemi jejich původu v rámci vnitřního přesídlení.

[17] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že z výše uvedených skutečností je patrné, že v době vydání napadeného rozhodnutí nebyly dány žádné okolnosti, které by byly překážkou správního vyhoštění stěžovatele. V kontextu judikatury Nejvyššího správního soudu se žalovaná možnými překážkami správního vyhoštění v napadeném rozhodnutí (str. 7 až 9) zabývala. S odkazem na závazné stanovisko ministerstva vnitra uvedla, že vnitřní přesídlení do relativně bezpečnějších oblastí Afghánistánu je možné. Tohoto řešení navíc může využít společně s celou rodinou, a proto nebude zasaženo ani do jeho soukromého a rodinného života. Žalovaná správně předběžně posoudila okolnosti, jež by potenciálně mohly tvořit překážky správního vyhoštění, které jí v době rozhodování o zajištění byly známy a které vyšly najevo. Správně učinila úsudek, že správní vyhoštění bude případně možné.

[18] Pokud stěžovatel namítá, že se žalovaná nezabývala konkrétními skutečnostmi ohledně ohrožení jeho života ze strany Talibanu a odkazovala pouze na obecná stanoviska hodnotící bezpečnostní situaci v Afghánistánu, ztotožňuje se Nejvyšší správní soud se závěrem krajského soudu, že žalovaná se zevrubně věnovala posouzení možnosti vnitřního přesídlení, jelikož právě to se bezprostředně dotýká otázky bezpečnosti stěžovatele. Jak totiž tvrdí stěžovatel, ohrožení jeho života a tvrzení ohledně hrozící vážné újmy jsou právě důsledkem pobývání v oblasti ovládané Talibanem. Stěžovatel namísto využití svých finančních prostředků na přesídlení v domovském státu, zaplatil převaděčům za cestu do Německa. Vedle toho ani tam, ani v České republice nevyužil možnosti požádat o mezinárodní ochranu, která je institutem zajišťujícím případnou legalizaci pobytu v případě hrozící tvrzené újmy. Odkazuje-li stěžovatel na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2013, č. j. 4 Azs 35/2012 - 68, podle kterého je nutno zohlednit reálnost faktickou i právní, přiměřenost, rozumnost a smysluplnost možnosti vnitřního přesídlení, Nejvyšší správní soud shledal, že žalovaná i krajský soud se v intencích těchto kritérií možností přesídlení zabývali. Sám stěžovatel navíc ve své výpovědi uvádí, že se většina jeho známých a příbuzných přemístila.

[19] Žalovaná se tedy správně a dostatečně vyjádřila ke konkrétním tvrzením stěžovatele ohledně hrozeb jemu adresovaných ze strany afghánských povstalců, tj. existenci překážek vyhoštění. Proto ani námitka, že pochybil i krajský soud, protože se snažil napravit

nedostatky napadeného rozhodnutí žalované ve vztahu k existenci překážek vyhoštění, není důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[21] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, nevznikly jí však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, a náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

[22] Žalobci byl usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 10. 2018, č. j. 78 A 25/2018 - 21 ustanoven zástupce. Odměnu za zastupování v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s., věta první za středníkem). Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna v řízení o kasační stížnosti za jeden úkon právní služby (spočívající ve vyhotovení návrhu ve věci samé - kasační stížnosti) [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“)]. Za tento úkon mu náleží odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 3400 Kč. Ustanovený zástupce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se mu přiznaná odměna zvyšuje o 21 % čítajících výši této daně na konečných 4114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku na účet, který uvedl ve svém podání.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. června 2019

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu